Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 10. detsember 2019
(OR. en)

14972/19

HYBRID 56	**EDUC 478**
DISINFO 18	**AUDIO 118**
AG 68	**DIGIT 179**
PE 257	**INF 332**
DATAPROTECT 300	**COSI 252**
JAI 1307	**CSDP/PSDC 575**
CYBER 328	**COPS 360**
JAIEX 177	**POLMIL 129**
FREMP 176	**IPCR 23**
RELEX 1147	**PROCIV 100**
CULT 141	**CSC 294**

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Vastupanuvõime suurendamiseks ja hübriidohtudega võitlemiseks tehtavad täiendavad jõupingutused – Nõukogu järeldused (10. detsember 2019)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järeldused vastupanuvõime suurendamiseks ja hübriidohtudega võitlemiseks tehtavate täiendavate jõupingutuste kohta, mille nõukogu võttis vastu oma 3739. istungil 10. detsembril 2019.

LISA

Nõukogu järeldused vastupanuvõime suurendamiseks ja hübriidohtudega võitlemiseks tehtavate täiendavate jõupingutuste kohta

1. Nõukogu tuletab meelde Euroopa Ülemkogu[1] ja nõukogu[2] asjakohaseid järeldusi ning kinnitab, et on jätkuvalt pühendunud sellele, et tugevdada liidu ja selle liikmesriikide vastupanuvõimet mitmetahulistele ja üha muutuvatele hübriidohtudele ning tõhustada koostööd nende tuvastamiseks, ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks.

2. Nõukogu tunnustab edusamme, mida on tehtud hübriidohtudega võitlemise ühise raamistiku (2016) ning hübriidohtude käsitlemiseks vastupanuvõime ja suutlikkuse suurendamist käsitleva ühisteatise (2018), samuti väärinfovastase tegevuskava (2018) rakendamisel kooskõlas asjakohaste nõukogu järeldustega.

3. Peamine vastutus hübriidohtudega võitlemise eest lasub liikmesriikidel. ELi tasandi jõupingutused on oma olemuselt üksteist täiendavad ega piira liikmesriikide ainuvastutust riikliku julgeoleku küsimustes. Hübriidohtudega tegelemiseks on vaja terviklikku, kogu valitsust ja kogu ühiskonda hõlmavat julgeolekualast lähenemisviisi, mis toimiks kõigis asjaomastes poliitikavaldkondades strateegilisemal, koordineeritumal ja sidusamal viisil. On oluline, et kogu valitsust hõlmavat lähenemisviisi järgitaks ja kohaldataks ka ELi tasandil.

4. Käesolevates järeldustes määrab nõukogu kindlaks prioriteedid, mis käsitlevad meie ühiskondade, kodanike ja vabaduste ning meie liidu julgeoleku kaitset hübriidohtude eest uue strateegilise tegevuskava 2019–2024 rakendamise raames, edendades terviklikku lähenemisviisi julgeolekule koos koordineerimise, ressursside ja tehnoloogilise suutlikkuse parandamisega, tuginedes olulisele tööle, mida on juba tehtud erinevates poliitikavaldkondades, sealhulgas ELi julgeoleku- ja kaitsekoostöö osana.

---

[1] Eelkõige Euroopa Ülemkogu 2019. aasta juuni, 2019. aasta märtsi, 2018. aasta detsembri, 2018. aasta oktoobri, 2018. aasta juuni, 2018. aasta märtsi, 2015. aasta juuni ja 2015. aasta märtsi järeldused.

[2] Eelkõige ST 10048/19, ST 6573/1/19 REV1, ST 10255/19, ST 12836/19, ST 7928/16.

5. Püüdlustes kaitsta meie demokraatlikke institutsioone hübriidohtude eest tuleb alati austada põhiõigusi, sealhulgas isikuandmete kaitset, väljendus- ja teabevabadust ning ühinemisvabadust, nagu on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas.

6. EL ja selle liikmesriigid peaksid jätkama hübriidtegevuse avastamise, selle allikate analüüsimise ning hübriidtegevusele reageerimise võimete arendamist, harjutamist ja kasutamist ning toetama liikmesriikide ja ELi institutsioonide, organite ja asutuste hübriidohtudele vastupanuvõime suurendamist pikas perspektiivis, kasutades täielikult selleks sobivaid olemasolevaid vahendeid. Nõukogu rõhutab vajadust ajakohastada ELi hübriidohutõrje operatiivprotokolli, tuginedes eelmistel õppustel märgatud ja neist saadud kogemustele.

7. Nõukogu rõhutab, et jätkuvalt on vaja teha koostööd selliste rahvusvaheliste organisatsioonidega nagu ÜRO, OSCE ja Euroopa Nõukogu ning sellistes vormides nagu G7, et kaitsta reeglitel põhinevat maailmakorda, samuti hübriidohtudega võitlemise raames, sealhulgas usalduse suurendamise ja muude asjakohaste meetmete abil.

8. Nõukogu rõhutab ELi pühendumust jätkata vastupanuvõime suurendamise ja hübriidohtudega võitlemise valdkonnas tihedat ja vastastikku tugevdavat koostööd kõigi asjaomaste, eelkõige ELi naabruses asuvate partnerriikidega, ning nende toetamist.

9. Nõukogu kutsub üles tegema pidevaid ja kestvaid jõupingutusi, et teha täiendavaid edusamme hübriidohtudega võitlemisega seotud kõigi meetmete rakendamisel ELi ja NATO koostööd käsitlevate ühisdeklaratsioonide rakendamist käsitlevate ühiste ettepanekute raames, sealhulgas olukorrateadlikkuse, strateegilise kommunikatsiooni, kriiside ennetamise ja neile reageerimise ning vastupanuvõime tugevdamise valdkonnas. Sellega seoses kordab nõukogu vajadust veelgi tõhustada poliitilist dialoogi hübriidohtudega võitlemise teemal ning korraldada regulaarselt samaaegseid ja koordineeritud õppusi, milles osalevad kõik ELi liikmesriigid ja NATO liitlased, ning kutsub üles viima õigeaegselt lõpule nimetatud õppuste uue kava koostamise. Nõukogu rõhutab vajadust võtta arvesse märgatud õppetunde ning takistusteta, kaasaval ja mittediskrimineerival viisil toimuva teabevahetuse tähtsust.

Lisaks rõhutab nõukogu Helsingis asuva Euroopa Hübriidohutõrje Oivakeskuse väärtuslikku panust ning innustab seda tegema koostööd asjaomaste NATO tippkeskustega. Nõukogu tervitab samuti korrapäraseid ja struktureeritud töötajate vahetusi, sealhulgas koostööd ELi luure- ja situatsioonikeskuse (EU INTCEN) hübriidohtude ühisüksuse ja NATO hübriidohtude analüüsi osakonna vahel.

10. Nõukogu tunnustab liikmesriikide jõupingutusi koostöös komisjoni ja Euroopa välisteenistusega hübriidohtude uuringu läbiviimisel, mis on ette nähtud hübriidohtudega võitlemise ühise raamistiku (2016) esimese meetmega, ning kutsub üle jätkama tööd ja võimalusel hübriidohtude uuringu läbi vaatama, et paremini käsitleda haavatavust.

Töötamine sidusal viisil vastupanuvõime suurendamiseks ja hübriidohtudega võitlemiseks

11. Uute ja kujunemisjärgus tehnoloogiate, sealhulgas tehisintellekti ja andmekogumistehnikate väljatöötamisel ja kasutamisel tuleks võtta nõuetekohaselt arvesse uusi võimalusi vastupanuvõime suurendamiseks ning võimalikke nõrku kohti ja doominoefekte hübriidohtudega võitlemise kontekstis, et vähendada üldisi riske, samuti teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi strateegilise planeerimise protsessis.

12. Nõukogu märgib, et pahatahtlik kübertegevus võib olla hübriidohtude osa, ning rõhutab sellega seoses ELi küberdiplomaatia meetmete kogumi asjakohasust.

13. Hübriidohtude ja majandusliku julgeoleku vaheline seos on oluline element, mida tuleks arvesse võtta ja mille eest vastutavad eelkõige liikmesriigid.

14. Selliseid uusi vahendeid nagu ELi välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute määruse kohane mehhanism tuleks tulemuslikult kasutada vastupanuvõime suurendamiseks ja hübriidohtudega võitlemiseks, pakkudes vahendeid selliste välismaiste otseinvesteeringute kindlakstegemiseks ja nendega tegelemiseks, mis võivad mõjutada julgeolekut või avalikku korda.

15. Nõukogu kutsub komisjoni üles lisama vastupanuvõime hübriidohtudele asjakohaste tulevaste seadusandlike ettepanekute, sealhulgas tulevaste teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammide mõjuhindamise protsessi.

16. Nõukogu rõhutab, kui olulised on hübriidohtudega võitlemise teemal ministrite ja muudel tasanditel toimuvad korrapärased õppused ja stsenaariumipõhised arutelud, samuti hübriidelementide lisamine muudesse asjakohastesse ELi koolitustesse ja õppustesse kõigil eri tasanditel, mida toetavad liikmesriigid ja asjaomased asutused, eelkõige Euroopa Hübriidohutõrje Oivakeskus, kui see on asjakohane.

17. Selleks et tagada vastupanuvõime suurendamiseks ja hübriidohtudega võitlemiseks tehtava ELi koostöö järgmiste sammude sidusus, pidades silmas võimalikke uusi algatusi, kutsub nõukogu komisjoni ja kõrget esindajat üles koostama ülevaate, milles võetakse terviklikul viisil arvesse seni võetud meetmeid ning vastuvõetud asjakohaseid dokumente.

Sise- ja välisjulgeoleku vaheline seos

18. Õiguskaitse-, elanikkonnakaitse- ja muud asjaomased asutused peaksid jätkuvalt arendama oma valmisolekut hübriidohtude ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks. Pidevalt tuleb parandada ja süvalaiendada asjaomaste riiklike ametiasutuste, samuti ELi institutsioonide, organite ja asutuste vahelist koostööd sise- ja välisjulgeoleku vahelise seose raames, mis põhineb nende vastavatel volitustel, suurendades samal ajal koostoimet ja vältides jõupingutuste dubleerimist, sealhulgas horisontaalsete töömeetodite, vabatahtliku teabevahetuse ning eri sektoreid hõlmavate koolituste ja õppuste kaudu. Sel eesmärgil tuleks täiendavalt hinnata asjaomaste ELi mehhanismide ja ELi asutuste toetavat rolli ja panust nende vastavate volituste piires ning olemasolevaid eelarvepiiranguid järgides.

19. ELi institutsioonid ja asutused peaksid koos liikmesriikidega edasi arendama asjaomaste ELi mehhanismide ja vahendite, sealhulgas kriisidele poliitilist reageerimist käsitleva integreeritud korra (IPCR), liidu elanikkonnakaitse mehhanismi (UCPM) ja hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskuse (ERCC) kasutamist, mille eesmärk on toetada liikmesriikide reageerimist valdkonna- ja piiriülestele ohtudele.

20. Nõukogu tunnistab, et liikmesriikidel on võimalus kasutada hübriidtegevusest tuleneva tõsise kriisi lahendamiseks solidaarsusklauslit (ELi toimimise lepingu artikkel 222).

Olukorrateadlikkus ja luureandmete analüüs

21. ELi koostöö vastupanuvõime suurendamise ja hübriidohtudega võitlemise valdkonnas peab põhinema korrapäraselt ajakohastataval ohuhinnangul ja põhjalikul olukorrateadlikkusel. Need peab välja töötama EU INTCEN ja selle hübriidohtude ühisüksus, et suurendada ELi ja selle liikmesriikide suutlikkust hübriidtegevusi avastada, ennetada ja katkestada ning neile reageerida, austades seejuures liikmesriikide pädevust. Nõukogu leiab, et ELi hübriidohtude ühisüksuse tööd tuleks veelgi tõhustada, võttes arvesse asjakohast vahendite taset, sealhulgas erialateadmisi.

22. Nõukogu tuletab meelde oma 19. aprilli 2016. aasta järeldusi hübriidohtude vastase tegevuse kohta, milles kutsutakse üles võtma kasutusele ELi vahendeid, et ennetada liidu ning tema liikmesriikide ja partnerite vastu suunatud hübriidohtusid ja nendega võidelda. Nõukogu rõhutab vajadust arendada edasi liikmesriikide ja ELi kehtivaid olukorrateadlikkusega seotud funktsioone, võttes arvesse ohtude allikaid, ning kasutada paremini ära EU INTCENi ja selle hübriidohtude ühisüksuse luureandmete analüüsi, eelkõige hübriidohtudega võitlemist käsitlevates ELi poliitikakujundamise ja kriisiohjamise protsessides.

23. Nõukogu tunnistab, et ÜJKP missioonid ja operatsioonid võiksid vajaduse korral anda asjakohase panuse võimalike kolmandate isikute selliste hübriidmeetmete, sealhulgas väärinfo, mille eesmärk on diskrediteerida ja takistada ELi ja selle liikmesriikide tegevust, näitajate kindlakstegemisse ja analüüsimisse, ning tunnistab selle panuse edasiarendamise võimalikkuse täiendava uurimise väärtust.

Elutähtsate infrastruktuuride kaitse

24. Esmatähtis on kaitsta riiklikke ja Euroopa elutähtsaid infrastruktuure ning funktsioone ja teenuseid, mis on olulised riigi, majanduse ja ühiskonna nõuetekohaseks toimimiseks, sealhulgas seoses hübriidohtudele vastupanuvõime suurendamisega, mis nõuab kogu valitsemissektorit ja ühiskonda hõlmavat lähenemisviisi. Selles töös tuleb arvesse võtta erinevate kriitiliste funktsioonide ja teenuste, sealhulgas finantsteenuste suurt vastastikust sõltuvust, erasektori võtmerolli, muutuvat julgeolekukeskkonda ja nii füüsilises kui ka kübervaldkonnas tekkivaid riske.

25. Lisaks ELi ja riikide õiguslikele, regulatiivsetele ja järelevalvenõuetele, millega reguleeritakse tegevuse vastupidavust ja järjepidevust, tuleks edendada kokkuleppeid erasektori omanike ning taristuettevõtjate ja teenuseid osutavate ettevõtjatega, et tagada elutähtsate teenuste järjepidevus ja juurdepääs neile ka muudel kui vääramatu jõuga seotud juhtudel, tagades nõuetekohase valmisoleku reageerida kõigile asjakohastele ohtudele ning paindlikkuse suure mõjuga ja väikese tõenäosusega sündmuste käsitlemiseks, leevendamiseks ja neist taastumiseks.

26. Nõukogu rõhutab, et kuigi vastutus elutähtsa infrastruktuuri kaitsmise eest kuulub peamiselt liikmesriikide pädevusse, nõuab piiriülene ja sektorite suur vastastikune sõltuvus kooskõlastatud või vajaduse korral ühtlustatud jõupingutusi ELi tasandil, sealhulgas siseturu katkematut toimimist silmas pidades.

27. Pärast direktiivi 2008/114/EÜ (Euroopa elutähtsate infrastruktuuride identifitseerimise ja määramise kohta) rakendamise hindamist 2019. aasta juulis kutsub nõukogu komisjoni üles konsulteerima liikmesriikidega direktiivi võimaliku läbivaatamise ettepaneku osas uue õigusloometsükli alguses, sealhulgas võimalike lisameetmete osas, et parandada elutähtsa infrastruktuuri kaitset ja vastupanuvõimet ELis, võttes arvesse kriitiliste funktsioonide ja teenuste vahelist suurt vastastikust seotust.

28. Nõukogu kutsub komisjoni üles jätkama koostööd liikmesriikidega ning vajaduse korral töötama välja mittesiduva koostöökorra liikmesriikide vahel, kes jagavad ühendatud elutähtsaid infrastruktuure.

29. Nõukogu tunnistab võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse direktiivi (küberturvalisuse direktiiv) olulisust riskijuhtimise ja turvakultuuri arendamisel kriitilistes sektorites tegutsevate ettevõtjate poolt ning riikide suutlikkuse ja strateegiate jaoks, mis tagavad nende territooriumil võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse kõrge taseme, sealhulgas hübriidohtude kontekstis. Nõukogu kutsub liikmesriike, komisjoni ja Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ametit (ENISA) üles jätkama oma koostöö arendamist kõigil asjaomastel tasanditel, tuginedes komisjoni soovitusele koordineeritud reageerimise kohta ulatuslike küberturvalisuse intsidentide ja kriiside korral (kava).

Väärinfo vastu võitlemine ning vabade ja õiglaste valimiste tagamine

30. Nõukogu tervitab aruannet väärinfovastase tegevuskava rakendamise kohta ning tunnistab, et tegevuskava jätkuv rakendamine on endiselt ELi jõupingutuste keskmes. Nõukogu rõhutab, et tegevuskava tuleks korrapäraselt läbi vaadata ja vajaduse korral ajakohastada, et tagada tõhus pikaajaline lähenemisviis.

31. Nõukogu rõhutab, et Euroopa välisteenistuse strateegilise kommunikatsiooni osakonna ja eelkõige kolme rakkerühma (Ida, Lääne-Balkan ja Lõuna) tööd tuleb toetada piisavate vahenditega, mis võimaldavad pikaajalist planeerimist, rakendamist ja hindamist. Kõik kolm rakkerühma peaksid oma ülesannete raames suutma pidevalt avastada ja analüüsida välisriikide agentide ja valitsusväliste osalejate väärinfo levitamisega seotud tegevust ja sellele vastu töötada. Kõnealused rakkerühmad peaksid ka jätkuvalt kaasa aitama tulemuslikule ja faktidel põhinevale positiivsele teavitamisele liidu põhimõtetest, väärtustest ja poliitikast ning nende edendamisele ELi ida- ja lõunanaabruses ning Lääne-Balkani riikides ning üldise meediakeskkonna ja kodanikuühiskonna tugevdamisele oma vastavates piirkondades. Nõukogu kutsub Euroopa välisteenistust üles hindama oma strateegilise teabevahetusega seotud töö tugevdamise vajadusi ja võimalusi muudes geograafilistes piirkondades, näiteks Sahara-taguses Aafrikas, säilitades samal ajal olemasolevate strateegilise teabevahetusega seotud ülesannete täitmiseks vajaliku suutlikkuse.

32. Nõukogu tunnistab, et kõikidel tasanditel on vaja terviklikku lähenemisviisi, et tegeleda väärinfost tulenevate probleemidega, sealhulgas sekkumisega, mille eesmärk on kahjustada vabasid ja õiglasi Euroopa Parlamendi valimisi, kasutades parimal viisil ära kõiki kättesaadavaid veebipõhiseid ja muid vahendeid. See peab hõlmama väärinfo ja manipuleeriva sekkumise jälgimist ja analüüsi, Euroopa andmekaitsenormide jõustamist, valimistagatiste kohaldamist, jõupingutusi pluralistliku meedia, professionaalse ajakirjanduse ja meediapädevuse ning kodanike teadlikkuse edendamiseks. Nõukogu soovitab täiendavalt tugevdada väärinfo vastu võitlevate faktikontrollijate ja teadlaste aktiivset ja sõltumatut üleeuroopalist võrgustikku. Nõukogu tunnistab kodanikuühiskonna, akadeemiliste ringkondade ja erasektori tähtsust ning rolli väärinfoga tegelemisel ja vastupanuvõime suurendamisel.

33. Nõukogu tunnistab, et varajase hoiatamise süsteem omab väärinfo vastases võitluses potentsiaali, eelkõige seoses valimistesse sekkumisega. Nõukogu kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust tungivalt üles arendama koos liikmesriikidega edasi varajase hoiatamise süsteemi, et luua liikmesriikide ja ELi institutsioonide jaoks terviklik platvorm, eesmärgiga tõhustada koostööd, koordineerimist ja teabevahetust, näiteks teadusuuringute ja analüütiliste ülevaadete, parimate tavade ja teabevahetustoodete puhul, et toetada väärinfo levitamise kampaaniate käsitlemist ühe osana Euroopa ja liikmesriikide jõupingutustest.

34. Nõukogu tunnistab komisjoni 12. septembri 2018. aasta valimispaketis esitatud meetmete ja soovituste kasulikkust vabade ja õiglaste Euroopa Parlamendi valimiste kindlustamisel. Nõukogu innustab komisjoni ja liikmesriike uurima võimalusi jätkata Euroopa valimiskoostöö võrgustike tegevust, et toetada teabe ja parimate tavade vahetamist. Nõukogu tervitab komisjoni jõupingutusi kõigi asjaomaste sidusrühmade kaasamiseks ja mitmesuguste meetmete, näiteks Euroopa Parlamendi valimistega seotud küberturvalisuse õppuse (EU ELEx19) toetamiseks, võttes arvesse liikmesriikide pädevust selles valdkonnas.

35. Nõukogu tunnistab vajadust jätkata tööd sotsiaalmeedia platvormidega, et saavutada väärinfoga tegelemisel kõrgemad vastutuse, läbipaistvuse ja aruandekohustuse standardid. Lisaks tuleks tõenduspõhise poliitika hõlbustamiseks võimaldada akadeemiliste uuringute jaoks takistamatu juurdepääs sotsiaalmeedia platvormi teenuseosutajatelt saadud anonüümitud andmetele. Nõukogu kutsub komisjoni üles esitama algatusi veebiplatvormidel leviva väärinfo käsitlemisega seotud edasise tegevuse kohta. Need algatused peaksid põhinema väärinfot käsitleva tegevusjuhendi rakendamise hinnangul, milles tuleks arvesse võtta akadeemiliste ringkondade ja kodanikuühiskonna organisatsioonide analüütilist tööd ja aruandeid, audiovisuaalmeedia teenuste Euroopa regulaatorasutuste rühma järelevalvearuannet nimetatud tegevusjuhendi kohta ning samuti 2019. aasta mais toimunud Euroopa Parlamendi valimistest saadud kogemusi. Sellega seoses kutsub nõukogu komisjoni üles kaaluma võimalusi, sealhulgas võimalikke jõustamismehhanisme veebiplatvormide jaoks, et veelgi tõhustada kõnealuse tegevusjuhendi rakendamist, eelkõige lisades sõltumatu hinnangu selle kohta, kuidas allakirjutanud oma kohustusi täidavad.

ELi institutsioonide, organite ja asutuste julgeolek

36. ELi töötajate, institutsioonide, organite ja asutuste kaitsmine hübriidohtude ja muu pahatahtliku tegevuse eest on ELi ja selle liikmesriikide ühine huvi. Nõukogu kutsub ELi institutsioone, organeid ja asutusi üles tagama liikmesriikide toetusel liidu võime kaitsta oma terviklikkust ning suurendada ELi info- ja sidevõrkude ning otsustusprotsessi turvalisust igat liiki pahatahtliku tegevuse vastu, tuginedes põhjalikule ohuhinnangule. Selleks peaksid institutsioonid, organid ja asutused liikmesriikide toetusel välja töötama ja rakendama tervikliku meetmekogumi oma julgeoleku tagamiseks kooskõlas 2019. aasta juuni Euroopa Ülemkogult saadud volitustega. Nõukogu rõhutab, kui oluline on tagada ELi IT-taristu koostalitlusvõime salastatud teabe vahetamiseks ELi institutsioonide, organite, asutuste ja liikmesriikide vahel.